

שיחת מו"ר ראש הישיבה
הרה"ג יעקב שפירא שליט"א
פרשת בהעלותך
שנה עשירית ה'תשע"ט

לשמחת ניסוך המים בחג הסוכות קוראים "שמחת בית השואבה". עיקר המצווה הוא ניסוך המים בסוכות, אולם אנו קוראים לשמחה על שם שאיבת המים ולא על הניסוך עצמו, גם שם כנראה שההכנה היא חלק מהמצווה. כבר בשאיבת המים מתחיל קיום המצווה, כבר שם יש שמחה. מדוע דווקא בשתי המצוות האלו? היכן שיש תורה-ההכנה היא חלק מהמצווה. "ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה", אומר התרגום - "מבחיני צדיקא". שאיבת המים היא לא רק ללכת למוצא ולשאוב את המים, אלא היא הדלייה מ'בחיני צדיקא', הוי שותה בצמא את דבריהם. "הרואה שמן זית בחלום יצפה לחכמה", תמיד שמן הזית והמנורה הם סמל לחכמת התורה. הרוצה להחכים - ידרי, מפני שמנורה בדרום.

"חלשה דעתו"

חלשה דעתו של אהרן הכהן. כיצד יכול להיות דבר כזה? אהרן הכהן שעליו נאמר "וראך ושמח בליבו", הוא תמיד שמח! כשהגדולה ניתנה למשה רבינו שהיה קטן ממנו, הוא שמח. בזכות זה הוא קיבל את האורים ותומים ואת חושן המשפט, בזכות "וראך ושמח בליבו". פתאום עכשיו הוא מקנא כביכול בחלקם של הנשיאים? מדוע הוא לא שמח בכך שגם אחרים שותפים בחנוכת המשכן? כתוב ברמב"ן שהנשיאים באו להקריב על פי משאלת לבם, באיתערותא דלתתא, בלא ציווי, ורק אח"כ הקב"ה הסכים איתם.

כך גם כתוב על ברכת כהנים. בפרשת שמיני כתוב "וירד מעשות החטאת ויברך את העם", אומר שם הרמב"ן, זו הייתה ברכה בלי ציווי. אולם הקב"ה ראה שכ"כ חביב עליו לברך את העם, הוא כ"כ משתוקק לזה, הוא נתן לו את ברכת הכהנים בציווי, שיהיה מצווה ועושה. כשהכהנים מברכים "אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וציוונו לברך את עמו ישראל באהבה", היכן הקב"ה ציווה אותם לברך באהבה? יש שאומרים ש"באהבה" הכוונה שהקב"ה אהב את ישראל ולכן הוא ציווה על הכהנים לברכם. אולם יש פירוש נוסף. הקב"ה קידש את הכהנים בקדושתו של אהרן, שהוא השתוקק לברך את ישראל מרוב אהבתו אותם, ולכן הקב"ה נתן לו את הברכה בתור ציווי, וכך כל כהן צריך לברך את העם מתוך קדושתו של אהרן, מתוך השתוקקות לברך את ישראל. לכן הוא צריך לברך באהבה. ולכן נפסק להלכה שכהן ששונא אחד מהציבור, שלא יעלה לדוכן.

כך גם כאן, אהרן קינא בהשתוקקות של הנשיאים, בכך שהם הצליחו דרך ההתעוררות שלהם להצטרף אל חנוכת המשכן. הנשיאים הצליחו לא רק להיות שותפים בזבחים של חינוך המשכן. הדבר העיקרי הוא ההשתוקקות שגרמה להם להביא את הקרבן. אהרן יודע שהשתוקקות מביאה שכר, כשם שההשתוקקות שלו

"בהעלותך את הנרות"

"וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל אהרן ואמרת אליו: בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות". התורה חוזרת על מצוות הדלקת המנורה ג' פעמים. בפרשת תצוה אומרת התורה: "ואתה תצוה אל בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך", ובפרשת אמור גם כן מצוי ציווי על הדלקת המנורה. רש"י (ויקרא כ"ד, ב') מבאר ש"ויקחו אליך" זהו לא ציווי, אלא אמירה שעתיד הקב"ה לצוות על ישראל בפרשת אמור על הדלקת המנורה. מדוע הקב"ה צריך לומר למשה רבינו שהוא עתיד לצוות אותו על הדלקת המנורה, יש כאן משהו מיוחד? גם בפרשתנו לא כתוב בלשון ציווי, כתוב שכאשר תעלה את הנרות - אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. מדוע לא נאמר בלשון ציווי?

הדלקה כשרה בזר. גם אם ישראל הדליק - המצוות התקיימה, כי המצווה שיהיו הנרות דולקים. אולם בכלל המצווה יש גם את מצוות הטבת הנרות, לנקות כל יום את המקום מהאפר ולסדר את הפתילות. המצווה בשלמותה היא מההטבה ועד ההדלקה. הרמב"ם כותב שגם הטבת הנרות היא בעצם קיום של הדלקת הנר, הדלקת הנר כוללת גם את הטבת הנרות. הדלקה היא לא רק להדליק, מצוות ההדלקה מתחילה בהטבת הנרות. יש כאן יסוד גדול שמתאים לתורת החסידות. ההטבה, ההכנה למצווה, היא חלק מהמצווה.

"מדליק ומטיב"

רש"י מבאר מדוע נאמרה פרשה זו כאן: "לפי שראה אהרן חנוכת הנשיאים, חלשה דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקב"ה שלך גדולה משלהם, שאתה **מדליק ומטיב** את הנרות". לכאורה הסדר צריך להיות הפוך, ההטבה קודמת להדלקה? אמנם יכול להיות שבפעם הראשונה ההדלקה הייתה קודמת להטבה, אולם נראה שרש"י בא לומר את היסוד שהבאנו. ההטבה היא חלק מהמצווה, לכן גם צורת ההתגלות של המצווה התחילה בדרך הזאת. הקב"ה הכין את משה רבינו, תדע לך אתה תצווה, אתה עתיד לצוות על המצווה הזו. הקב"ה אמר לו, דע לך שאני מצווה אותך מצווה שיש בה הכנה שהיא חלק מהמצווה. בכל מצווה צריך הכנה, אבל כאן ההכנה למצווה היא חלק מהמצווה עצמה. אין בה פרט אחד שלא קשור למעשה ההדלקה עצמו. לכן גם צורת הציווי שבה הקב"ה בחר להוריד לעולם את המצווה הזו היא שהקב"ה אמר לו להתכונן, הוא הודיע לו שהוא עומד לצוותו על הדלקת נרות.

שהתרחק עצמו מלגשת אל הקודש ואפילו הכי עושה פסח שני וכמ"ש (שבת פט): אם יהיה חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובאות משו"ב כשלג ילבינו להיות דזונות כזכות".

"התאו תאוה"

בהמשך הפרשה כתוב שהייתה גם השתוקקות הפוכה. "והאספסוף אשר בקרבו התאו תאוה", והאספסוף השפיע גם על כל ישראל: "וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשר". אומר רש"י, הרי היה להם צאן ובקר מקנה רב, אלא שהם ביקשו עלילה. איך קורה כדבר הזה? מצד אחד יש בעם מעלה כזו עליונה- תשוקה לפסח שני, אהרן משתוקק למצוות, ומצד שני חולשה שכזו- האספסוף משתוקק לתאוה, ובני ישראל מחפשים עלילה, תנה לנו בשר. כיצד עם שהיה במעמד הר סיני מרגיש שחסר לו בשר?

אמר הקב"ה למשה רבינו, "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל". ואחרי איסוף שבעים איש, "ואל העם תאמר התקדשו למחר ואכלתם בשר ונתן ה' לכם בשר ואכלתם לא יום אחד... חודש ימים". לכאורה יש כאן עניין לא קשור- קודם לכל הקב"ה היה צריך לטפל בטענת העם, להביא להם בשר. רק לאחר מכן שייך לאסוף שבעים איש מזקני ישראל!

כתוב שכאשר עם ישראל יצאו מהר סיני הם הלכו ביום אחד מהלך שלושת ימים. רש"י אומר שהם הלכו ביום אחד כל כך הרבה מפני שהם מאוד השתוקקו להגיע לא", ואילו המדרש שם את הדגש על הצד השני, הם הלכו מהר כי הם רצו לברוח מהר סיני. אומר השפת אמת, האספסוף אמר "ונפשנו יבשה אין כל, בלתי אל המן עינינו". אנו נמצאים בדור המדבר, יש לנו הכל משמים, אנחנו לא צריכים להתמודד עם שום דבר. אולם אנחנו רוצים גם התעוררות מלמטה, תן לנו התמודדות! אנו רוצים קשיים! כך אומר השפ"א, זהו פירוש מאוד מקורי. "התאו תאוה", הם התאו לתאוה, שיוכלו לגבור עליה. אומר השפת אמת, כל הזמן הם היו מצויים בתוך ענני כבוד, וראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל. אולם הם רצו לעבוד את הקב"ה מתוך ניסיון, ולכן הם התאו לאכילת בשר שהוא הדבר הגשמי ביותר, והם רצו זאת לעילוי הגשמיות, הם רצו לראות אם הם באמת יעמדו בניסיון. אנחנו מתפללים בכל יום "אל תביאנו ליד ניסיון", אומר המהר"ל, כשם שיש ידות נדרים, ידות שהם לא הנדר עצמו אלא הם כמו הכלי שתופס את הנדר, ההקדמה לנדר, כך אנו אומרים לקב"ה אל תביא אותנו למצב שאנחנו בכלל נהיה קודם ניסיון, לא רק שלא נגיע לניסיון עצמו.

על פי השפת אמת מובנת טענתם, "ועתה נפשנו יבשה", הנפש היא הרצון, כמו שכתוב אצל אברהם "אם יש את נפשכם לקבור את מתי", ואומר שם רש"י שהנפש זה הרצון. הם התלוננו על כך שיש להם הכל.

אנחנו יושבים בתוך הישיבה ברוך השם, נותנים לנו לאכול, נותנים לנו ללמוד, עושים עבורנו הכל. הם התאו גם לתאוה. כאן בישיבה לא צריך להתאוות תאוה. כאשר אומרים לכם שהישיבה רוצה שתיעשו שותפים בחנוכת המשכן, כשם שאהרן הכהן התאוה והשתוקק, לא יכול להיות שלדבר כזה גדול לא נהיה שותפים כולנו. את חנוכת המשכן לא עושים בכל יום, רק פעם 95 שנה. כיצד יכול להיות שבחור אומר שאין לו אפילו שעה ביום, שזה ביטול תורה? אם רואה אדם שייסורים באים עליו, ופשפש ולא מצא, יתלה בביטול תורה. אומר הכתב סופר, לפעמים יש דברים שהאדם היה צריך לעשות, והוא תירץ לעצמו שזה ביטול תורה, זו הכוונה "יתלה

לברכת כהנים זיכתה אותו בציווי על ברכת כהנים. על זה כאב לו, מדוע אני לא הרגשתי את ההרגשה הזו. מדוע לי לא הייתה הדחיפה מבפנים, גם אני רוצה להיות שותף בחנוכת המשכן. אמר לו הקב"ה, אתה מצווה על הדלקת הנרות.

"מי לה' אלי"

אומר הרמב"ן, הדלקת הנרות תישאר גם לאחר חורבן הבית, הקב"ה נתן לאהרון רמז על הדלקת הנרות של החשמלאים. באותו הזמן לא היו חייבים להדליק את הנרות, ובוודאי שלא היו חייבים להדליק בשמן טהור שהרי טומאה הותרה בציבור. אולם הם כ"כ השתוקקו לקיים את המצווה בלי שום היתרים, בלי שום קולות, ללא כל ויתור, ובזכות ההשתוקקות שלהם להחזיר את עבודת המקדש למכונה זיכה אותם הקב"ה שימצאו שמן טהור שאתו ידליקו אתו את המנורה. על ידי העניין הזה הקב"ה ניחם את אהרן. מתתיהו אמר, "מי לה' אלי", עיקר העניין הוא הרצון, ההשתוקקות לה'. רש"י אומר שחלשה דעתו של אהרן "שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו", לפי הרמב"ן הקב"ה ניחם גם אותו וגם את שבטו. החשמלאים היו נחמה לכל שבט לוי. הם היו אלה שנלחמו על קדושת המקדש, על ידיהם נתגלגלה מצווה זו, שבאה על ידי ההתעוררות שלהם להילחם את מלחמת הקודש.

בספר מקדש דוד כתב שאיסור עשייה כתבנית המקדש ואין בכלל זה כלי המקדש מלבד המנורה והשולחן שהם חלק מתבנית המקדש כי יש להם מקום קבוע במקדש. ובזה מובן שלאחר פרשת תרומה שעוסקת בתבנית המשכן וכליו, באה פרשת תצוה שהשלמת המשכן הוא כשיש מנורה דולקת.

ובזה מבואר דברי רש"י במסכת שבת (צב.) בשם רבינו יצחק בר יהודה, שילפינן מאלעזר בן אהרן את איסור הוצאה, שהוא נשא את שמן המאור וקטורת הסמים, ע"ש. והקשה האגלי טל בפתיחה, שהרי ל"ט מלאכות למדים ממלאכת בנין המשכן, ואיך ס"ל לרש"י שלמדים מנשיאת השמן למאור שהוא רק בגדר קורבן? ולהנ"ל אתי שפיר ששמן למאור הוא חלק מכבוד הבית כמוש"כ בבעלי התוס' ריש פרשת תרומה, שדרך המלכים שמדליקים לפניהם נר קודם שיכנסו לבית והוא כבוד של מעלה, ע"ש. וע"כ ילפינן מנשיאת שמן למאור את איסור מלאכת הוצאה, כי זה לימוד מלאכת הבנין.

עניין דומה נמצא בהמשך הפרשה. "אנחנו טמאים לנפש אדם, למה נגרע". נושאי ארונו של יוסף שהיו טמאי מתים בשעת הקרבת הפסח רצו אף הם להקריב את קרבן ה' במועדו. הם היו טמאים, אונס רחמנא פטריה. "למה נגרע"? הרי אין כאן אפליה, הם פשוט טמאים לנפש אדם. אומר ר' צדוק הכהן בפרי צדיק לפסח שני (אות ב): "והנה האנשים שהיו טמאים לנפש אדם היו אנשים צדיקים כמ"ש בגמרא (סוכה כה.) או שהיו מישאל ואלצפן או שהיו נושאי ארונו של יוסף, והיו פטורין מן הדין מפסח ראשון מטעם עוסק במצווה, ומה לחצם לקרב לפני משה רבינו עליו השלום בצוה רבה למה נגרע וגו' ומה היה הגרעון מצדם. אך צעקתם היה כי המה היו משתוקקים מאד לקיים מצות הקרבת הפסח בזמנו בתוך כלל ישראל וע"ז הצר להם מחד שלא זכו לעשות לקודש בתוך כלל ישראל במועדו, וע"ז השיב להם משה רבינו ע"ה עמדו ואשמעה וכמ"ש (ברכות כו:) אין עמידה אלא לשון תפילה, היינו התפללו להשי"ת מעומק לבבכם ע"ז ועל ידי הצעקה והתשוקה שלכם תמשיכו דבר ה' אלי כמו שהמשיכו ישראל את התורה כולה בגודל תשוקתם וע"ז אשמע מה יצוה ה' לכם, וכן היה כי פעלו בתפלתם התחדשות הדין מהקרבת פסח שני המרמז כי יש תקוה לכל נפש מישראל אפילו לטמא ושהיה בדרך רחוקה במדיד

שיכולים להיות בעולם. והמציאות מוכיחה, איפה שיש מקום תורה, האטמוספירה משתנית, בין שירצו ובין שלא ירצו. [נאמר לי אחד מראשי הישיבות בכרמיאל, הם פתחו שם ישיבה, שיש שם קרוב לשמונים אחוז עולים מרוסיה שלא ברור מה המעמד שלהם, אבל איפה שיש ישיבה האטמוספירה משתנית. ולא בגלל שיש דוכנים. לא שאני מזלזל בדוכנים חלילה. זו המציאות, התורה משפיעה. אנחנו לפעמים לא יודעים לקלוט כמה שהיא משפיעה].

הרצ"ה היה מביא הרבה פעמים את הגמרא בסוטה (מח): שאומרת, "כי מי בז ליום קטנות- מי גרם לצדיקים שיתבזזו שולחן לעתיד לבא, קטנות שהיה בהן שלא האמינו בהקב"ה". הם לא ידעו להעריך את הדברים הקטנים שאנחנו עושים. "מה גדלו מעשיך ה'", אבל גם כתוב ברב זצ"ל, "מה קטנו מעשיך ה'". אנו רואים את ה' גם בדברים הקטנים. אדם אחד שלומד בבית ספר, בתלמוד תורה, הוא משפיע על האחרים אפילו אם הוא לא ירצה. הוא משפיע על המשפחה, על השכנים, על הבניין, גם אם לא רואה כרגע בעיניים מה קורה פה. אמר הקב"ה למשה רבנו, אם עמ"י הגיעו לדרגה כזאת, התרופה האמתית היא לא הבשר. השורש של הבעיה הוא שחסר להם רוחניות. לכן התשובה האמתית היא קודם כל "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל". תקח אנשים שהם תורניים.

אומר הרב באורות הקודש (עמוד צב): "כשהגוף טהור מטומאת התאוות והעונות, משיגים אור גדול ושמחה עליונה גם מההשכלה הפילוסופית באלהות. אבל כדי להטעים טעם שמחת קודש לירודים, מוכרחים לעלות למדת העליה של רזי תורה... על כן בדורות האחרונים, שכ"כ גברה אפלת התאוות, וכחות הגוף הם חלשים, עד שא"א לעמוד נגד השיקוע החמרי, הכרח הוא להאיר באור הרזים, הבלתי מוגבל... ומ"מ מי שלבו שלם ביראת ד' באמת, ישתדל להיות טהר ידים וטהר לבב... ויזכה אז ביותר להבחין בין קודש לחול".

יש ספר שהוצאנו, גנזי ראייה, יש שם (עמוד 55) ביטוי מיוחד: "המנורה כוללת את קדושת נשמת ישראל מצד עצמה והיא מאירה לכל העולם והיא סוד העדות לישראל והיא יכולה להאיר בחוץ גם כן... אורו של משיח לא מתיירא מחוצפה ולא מעזיבת התורה ובריחה מבית הספר, שנאמר בפסוק "ויסעו מהר ה' ולא מההתאוננות ועד התאוות התאוה לתביעת הבשר". אומר הרב, מהפרשה שלנו אנו לומדים כיצד להתמודד עם הדברים שהיו גם בדור המדבר. אנחנו לא המצאנו את הגלגל. כפי שהרב אומר באורות ובעוד מקומות, דור המדבר כלל בתוכו את כל מה שיקרה בכל הדורות. ומה שהיה בדור המדבר הוא דבר שאנחנו רואים לצערנו גם בעיניים, זו המציאות. והפתרון הוא הפתרון שהיה במדבר, "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל". התאוה החיונית של אהרן, שגם הוא רוצה להיות שותף מתוך השתוקקות לדברים שבקדושה, וכמו בפסח שני, היא ניתנת לו. אולם תאוות האספסוף, תאוות הערב רב, היא לא תצלח.

"ויעש כן אהרן"

כתוב בחז"ל שביום הראשון נאמר "ויאמר אלוקים יהי אור" ואח"כ "ויהי אור". ואומר ר"י שלא כתוב "ויהי כן" כמו בשאר הימים, כי האור נברא אבל לא לצמיתות, הקב"ה ראה שהאור הזה לא ראוי לכל הדורות, עמד וגנז אותו לצדיקים לעתיד לבוא. כתוב במדרש שהקב"ה גנז אותו בתורה. דרך התורה מתחברים אל מה שנקרא 'האור הגנוז'. האור הגנוז הוא לא רק שם של ישוב במירוץ, האור הגנוז הוא מה שכתוב בחז"ל. והוא גנוז בתורה. וכשמברכים כל בוקר "אור חדש על ציון תאיר", על זה מברכים ומבקשים. את אותו האור שגנזת לצדיקים לעתיד לבוא בתורה, אנחנו רוצים לראות אותו. ועליו יכולים לברך יוצר המאורות, האור האמתי. ולכן מיד אח"כ מדברים

בביטול תורה". כאשר צריך לעשות- צריך. לפעמים ביטולה זה קיומה. רק ללכת להפגנות, ולבוא אלי בטענות מדוע הישיבה לא שותפה בכל מיני הפגנות משונות נגד כל מיני חולי רוח, רק זה נחשב "ביטולה זהו קיומה"? להיות שותף במשהו **נורמלי**, הכי קל זה להיות נורמלי! שעה אחת ביום של שותפות עם הישיבה, יש בה מצווה גדולה. זה יסוד נפלא מאוד של השפת אמת.

"אספה לי שבעים איש"

אומרת התורה, "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל". מי שהיה בהר סיני ויכול פתאום להרגיש שעבודת ה' שלו תהיה על ידי "התאוות תאוה" כפי שאומר השפ"א, על ידי ניסיונות גשמיים, כאן משה רבינו כבר לא החזיק מעמד. הוא לימד סנגוריה על חטא העגל שהיה חטא איום ונורא, אולם הוא היה חטא של מחשבה. המהר"ל מסביר שחטא ע"ז מצוי בנביאים הרבה למרות שהם כל הזמן מתריעים שלא לעבוד ע"ז, כיוון החטאים של האדם הם לפי המדרגה של האדם. ילד קטן יכול לשחק בכלים של שחמט, אבל הוא בעצם משחק דומינו, מפיל את הכלים ימינה ושמאלה. ככל שהאדם גדול יותר הוא חושב כמה צעדים קדימה. ככל שהאדם הוא שכלי יותר וגבוה יותר, כאשר הוא טועה הטעות שלו חמורה יותר. לפי רום מעלתם אומר המהר"ל, לכן הם חטאו בחטא העגל, זה היה חטא של מחשבה, חטא שמגלה על המעלה שלהם. אם הם היו אנשים זעירים הם היו חוטאים כמו ילדים קטנים. אולם כשמשה רבינו רואה שהחטא הוא תאוה לבשר, לרמה כזו נמוכה הם ירדו, נכון שזה עם רצונות גדולים כפי שאומר השפ"א, אולם עדיין הרמה היא רמה נמוכה, כאן משה רבינו זקוק לשבעים הזקנים.

יוסף הצדיק אמר לאותה קלפטע, "איך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים". אומר האדמו"ר מרוז'ין, את מתכוונת לשם שמים, לעשות חטא לשם שמים, כך אומר רש"י, אמר לה יוסף, אני בשביל עשות חטא לשם שמים צריך לעשות את החטא הגדולה הזאת? מספיק לי "וחטאתי לאלוקים", משהו קטן... את אומרת לי לשם שמים לעשות את החטא הגדולה הזאת, אולם די לי בעבירה קטנה לשם שמים, מי אמר שבשביל לחטוא לשם שמים צריך לעשות עבירה גדולה מאוד? אומר משה רבינו, זה מה שמעסיק את עם ישראל? מצעד הגאווה? לכן הוא אומר, האנכי היריתי את כל העם? לשם כך נשלחתי? הוא היה כל כולו רוחני. אמר לו הקב"ה, אתה צודק. התרופה האמתית היא לא הבשר, הם מרגישים שכרגע חסר להם שניצל, תן להם. אבל התרופה האמתית היא קצת רוחניות. לכן אומר לו הקב"ה, התרופה האמתית היא שיהיו יותר ת"ח בדור. שיהיו יותר ישיבות, שישבו ללמוד יותר תורה. זה תמיד מקרין החוצה.

"עדות היא לבאי עולם שהשכינה שרויה בישראל"

הגמרא במועד קטן אומרת שכל מי שלומד תורה בסתר תורתו מכרזת עליו מבחוץ. על הדלקת המנורה כתוב בחז"ל, "וכי לאורה הוא צריך? אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שרויה בישראל". כיצד המנורה היא עדות לבאי עולם? הרי היא עומדת ליד הפרוכת, מי רואה אותה שם! אנחנו תמיד חושבים שצריך לראות בעיניים כדי לדעת שיש השפעה, וזה לא נכון. צריך ראייה רוחנית. כשיש עוצמות של מנורת המקדש, של חכמה, של תורה- תורתו מכרזת עליו מבחוץ, היא עדות לבאי עולם ששכינה שורה בישראל! לא צריך לפתוח דוכנים, האטמוספירה הרוחנית היא פורצת את כל הגבולות

שהראשון הוא הגדול, איפה אני ואיפה הוא, תראו איך הציבור יודע איזה קידוש ה' הוא עושה, כולם מדברים עליו. אני סתם יושב לי פה ולומד. "חלשה דעתו של אהרן". איזה טקס גדול היה בחנוכת המשכן. אמר לו הקב"ה, "שלך גדול משלהם". אתה עושה את העבודה היומיומית בוקר וערב, מיטיב את הנרות, מדליק את הנרות בבוקר, ואח"כ בין הערבים עוד פעם, זו נראית עבודה שגרתית, היום כמו אתמול וגם מחר אותו דבר. התמידיות, שלך גדול משלהם. הדברים לא נמדדים לפי המראה החיצוני, הדברים צריכים להיות נמדדים לפי המהות, לפי התוכן, לפי "מי לה' אלי", שאדם יודע שהוא עובד את הקב"ה. זה נותן לו מאגרים של כוחות.

בעזרת ה', אנחנו נמצאים אחרי שבועות, אבל ח"ו לא כתינוק הבורח מבית הספר, להפך. דברנו על זה בשבועות, לדעת איך להתחבר לעוצמות, כל אחד לפום דרגה דיליה, אין ספק. וככל שאנחנו נשתוקק כאן למטה ביותר, כמו שמשה אמר להם, "עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם", עמדו- אין עמידה אלא לשון תפילה. על זה אני מוסיף, כתוב "עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם", אין עמידה אלא תפילה. איך הוא עמד בניסיון- על ידי כך שהוא תמיד התפלל לקב"ה. לא סתם על ידי הגבורה של אברהם, אלא על ידי תפילותיו, הוא התפלל על זה. אדם שמחבר את עצמו לקב"ה- הקב"ה נותן לו בכפל כפליים בעזרת ה'.

הרב כותב באורות הקודש (עמוד א): "חכמת הקודש היא נעלה מכל חכמה, בזה, שהיא מהפכת את הרצון והתכונה הנפשית של לומדיה לקרבם לאותה הרוממות שהיא בעצמה מתעצמת בה. מה שאין כן כל החכמות העולמיות, אף על פי שהן מצויות ענינים נשגבים יפים ואציליים, אין להן אותה התכונה המפעלית, להמשיך את המהות העצמית של ההוגה בהן אל ערכו, ובאמת אין לה יחש כלל ליתר הכחות והעצמיות של האדם, חוץ מכחו המדעי לבד. וטעם הדבר הוא, כי כל עניני הקודש ממקור חיי החיים הם באים, מיסוד החיים המהות את הכל, ויש בכח התוכן המקודש להוות המון ברואים לאין תכלית, לנטוע שמים וליסד ארץ, וקל וחומר להטביע צורה חדשה ומבולטת על הנפש ההוגה. וכל המדעים של חול אין בהם זה הכח, כי הם אינם מחדשים ומחוללים חדשות מצד עצמם, אלא הם מציינים ומציגים לפני ההשקפה השכלית את מה שהוא נמצא במציאות, ועל כן אינם יכולים גם לעשות את ההוגה בהם לבריה חדשה, לעקור אותו מעצמיות תכונותיו הרעות, ולהעמידו במצב של מציאות חדשה, טהורה וחייה באור החיים האמתיים, העומדים לעדי עד".

יהי רצון שהקב"ה יזכה את כולנו ש"בכל יום יהיו בעיניך כחדשים", שנחדש להיות מוסיפים והולכים, ושתחול עלינו כל הברכה שכתובה על אהרן הכהן, ש"שלך גדול משלהם". שבת שלום ומבורך!

על התורה בברכת אהבה רבה ששם גנוז האור. אבל לא כתוב ביצירתו "ויהי כן" מפני שבמציאות הוא נגנז לצדיקים לעתיד לבוא. אצל אהרן הכהן כתוב "ויעש כן אהרן", אהרן הכהן השלים את ה"ויהי כן" שלא כתוב בבריאת האור ביום הראשון, הוא זכה להדליק את האור. לכן אצל אהרן כתוב, "ויעש כן". את אותו "כן" שחסר באור הראשון של הבריאה, אהרן הכהן הוציא מהכוח אל הפועל. הוא הדליק את האור, את התורה, את המנורה, את החכמה. לכן אצל אהרן הכהן כתוב, "ויעש כן אהרן", "מלמד שלא שינה".

[היה לי פעם סיפור עם יהודי שישבתי איתו בחדר, והוא שאל אותי, תגיד לי, מה הרב זצ"ל חידש בעולם? מה אתם הייתם עונים? הוא ייסד את הרבנות הראשית, הוא ייסד את ישיבת מרכז הרב. כולם צועקים שאסור לפגוע במה שהרב קוק עשה- הרבנות הראשית. אותו דבר גם הישיבה, הרי גם אותה הרב זצ"ל הקים! דווקא האדם הזה הרוחני הכי גדול בעולם, כמה שאדם הוא יותר גדול, הוא יותר רוחני, יש לו מבט יותר גבוה על המציאות ולכן הוא פעל הכי טוב מעשית, "צופה נתתיך". באותו זמן הייתה לידי מנורה, כיביתי אותה ואחרי שנייה הדלקתי אותה, ואמרתי לו, זה מה שהרב חידש, הוא הדליק את האורות. לפעמים נדמה לאדם שהוא רואה, אולם הוא לא רואה מפני שאין מספיק אור. הרב הדליק את האורות. הוא נתן לנו להבין את המציאות שאנחנו חיים בה. לראות את הכל במשקפיים הנכונות. כמו שאני תמיד מביא את ה"והאר עינינו בתורתך".]

"להשכים תורתך"

היוונים שנלחמו עם החשמונאים רצו "להשכים תורתך". הם לא רצו שלא יהיה שמן, הם לא רצו שלא תהיה תורה. הם רצו שתהיה תורה, אולם שהיא תהיה פקולטה באוניברסיטה. שהיא לא תהיה קשורה לקב"ה. שהיא תהיה חכמה, שיהיה שמן אבל שהוא לא יהיה קשור לקב"ה, שהוא לא יהיה טהור. התרבות של יון היא ההפך מתרבות ישראל. זה התבטא בכך שנלחמו על תורתך, ולא על התורה. על זה שרצו לטמא את השמן, ולא שרצו לחסל אותו. מי שיקח את הדברים הכי ערכיים אצלנו, ויוציא אותם מהמימד האמיתי שלהם- יותר לא תישאר בהם מיוחדות.

לכן מתתיהו צעק, "מי לה' אלי", כשם שעשו בני לוי בחטא העגל. מי לה' אלי, לא "מי שמקיים מצוות יבוא איתי". מי שמקושר לקב"ה, יכול להיות שאדם עושה מצוות אבל באופן שהוא רק מסורת מבית אבא. זה דבר מאוד יפה, אבל אם אדם לא מתקשר למקור אז משהו חסר בחיות. על זה אמר מתתיהו, מי לה' אלי. "חיי עולם נטע בתוכנו", בפנים. על זה מברכים. "כי לבעבור נסות אלוקים אתכם ולבעור תהיה יראתו על פניכם". אומרת הגמרא, זו מידת הבושה. ומי שאין לו בושת פנים, סימן שאבותיו לא עמדו בהר סיני. תהיה יראתו על פניכם, זו בושה. אדם יש לו כושר קיבול, הוא מתבטל לקב"ה.

כתוב בפרקי אבות, "בושת פנים לגן עדן, עז פנים לגהנום". מידת הבושה לחול מידת העזות. מידת העזות היא חכמת יון. כך כתוב בחז"ל, העזות היא אצל יון. יון שמשולה לנמר, כך אומר המדרש (ויקרא רבה י"ג, ה) שמשולה שם לעוד כמה חיות. החכמה של יון היא הניגוד הכי גדול לחכמת ישראל. וכמו שהכוזרי כותב, אל תשים לב לחוכמות שהם מאוד מקושטות בציצים ופרחים.

"שלך גדול משלהם"

"חלשה דעתו של אהרן", ויש לפעמים בתוכנו דבר כזה. אדם לפעמים רואה שמישהו עושה משהו בומבסטי, גדול, הוא מקבל פרס ישראל, הוא מקבל עוד כל מיני פרסים, ואילו אדם אחר יושב ולומד משנה אחרי משנה, דף אחרי דף, גמרא אחרי גמרא. נראה לו